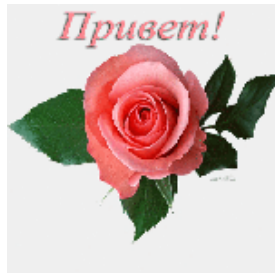

IX-та МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ – Пловдив 2022

НАРЪЧНИК НА УЧИТЕЛЯ

АВТОР: редовен докторант **Детелина Милкотева**

ВЪВЕДЕНИЕ

- В тази разработка са събрани основните методически аспекти на преподаване в съвременното европейско училище, както и насоки за борба със стреса на работното място, във вид на Наръчник. Той е продиктуван от опита ми като учител, датиращ от 2002 г. и е ориентиран към младия учител.
- Развиването на социално-емоционални компетентности и функционални умения се превръщат в ключ към успеха и възможностите за реализация на младите учители. Новите цели и идеи дават много по-активна и централна роля на учениците в учебния процес. Ще се убедите сами в множеството техники и стратегии, които дават едновременно фокус върху цялостното развитие на учениците и оказват влияние върху тяхната мотивация и желание за развиване на знания и умения.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. РОЛЯ НА УЧИТЕЛЯ

II. МОДЕЛИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

III. СТРАТЕГИИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

IV. СТИЛОВЕ НА ПРЕПОДАВАНЕ

V. СТРУКТУРА НА ПРЕПОДАВАНЕ

VI. ФУНКЦИИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

VII. ТЕХНИКИ – ИНСТРУМЕНТИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

VIII. ДОМАШНА РАБОТА ПО ВРЕМЕ НА ОЕСР – обучение в електронна среда от разстояние

IX. ОБЪРНАТА КЛАСНА СТАЯ

X. ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА СТРЕСА НА РАБОТНОТО МЯСТО

XI. СЪПКИ ЗА БОРБА СЪС СТРЕСА НА РАБОТНОТО МЯСТО. СТРЕС, ДИСТРЕС И КОНФЛИКТИ

**XII. СОЦИАЛНИТЕ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ КАТО АЛГОРИТЪМ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ
ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА В РАБОТНА СРЕДА КАТО СРЕДСТВО ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ СЪС
СТРЕСА**

НАСОКИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

насоки на въздействие

Да промени психологическата нагласа на аудиторията със солидна логика, аргументация, точна доказателственост.

1

Да спечели слушателите (учениците), произнасяйки речта по въздействащ начин.

2

3

Да подскаже нови гледни точки и възможности, за решаване на проблем, за вземане на решения.

4

Да мотивира за действие и дори за промяна на поведението

САМОПРЕЗЕНТАЦИОННИ УМЕНИЯ НА УЧИТЕЛЯ

аспекти


```
graph LR; A[аспекти] --> B[визуални]; A --> C[речево поведение]; A --> D[избор и организация на изразни средства];
```

визуални – съвкупност от облекло, външен вид, поведенчески модели в единство със стила и маниера на поведение; личността на педагога е обект на особено внимание от страна на учениците, родителите, колегите

речево поведение – проявява се в маниера, в характера на речевите действия и речевата дейност, отразява личностната и професионална култура на учителя, неговата социална роля

избор и организация на изразни средства (вербални и невербални) - привилегия и задължение на учителя да говори на книжовен език; богат лексикален обем; граматическа и интонационна организация на речта; жестове; мимики – разкриват същността на учителя като личност

Учителят-оратор да осигури успешно изпълнение на поставени задачи в сферата на обучението и възпитанието.

СОЦИАЛНИ ОЧАКВАНИЯ

Отговорност на учителя е съдържанието и качеството на неговата реч и въздействието ѝ върху подрастващите.

Учителската реч да предразполага към общуване, да предизвиква доверие.

Речта на педагога да допринася за развиване речта на учениците, за повишаване ефективността на педагогическо взаимодействие

УЧИТЕЛЯТ ОРАТОР, ВДЪХНОВИТЕЛ, НАСТАВНИК, МЕНТОР, МОТИВАТОР

“Духовните стълбове” на новия свят стават “познанието, културата, интегративността, демократичността, толерантността и хуманизмът”, които се издигат в универсални човешки ценности”. Прогресът, благоденствието, устойчивото развитие и оцеляването на природния и социален свят се свързват с образованието и “образоваността на индивида”. **Преподаването е специална професионална дейност**, насочена за предаване на децата на сума от знание, умения и навици и възпитаване в процеса на обучение; подредена дейност на педагога за реализация целите на обучението (образователните задачи) и осигуряване на информирането, осъзнаването и практическото приложение на знанията.

УЧИТЕЛЯТ ОРАТОР, ВДЪХНОВИТЕЛ, НАСТАВНИК, МОТИВАТОР

I. ОСНОВНИ РОЛИ НА УЧИТЕЛЯ В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ

- В ролята си на **подкрепящ**, преподавателят организира материалната среда чрез подреждането на мебелите така, че учениците да се чувстват активно включени в процеса, да могат да дискутират лице в лице.
- В ролята си на „**ПРИМЕР ЗА УЧЕНИЦИТЕ**“, С личен пример и поведение учителят успява да владее учениците
- В ролята си на **наставник** (треньор), преподавателят осигурява необходимата помощ на учениците под форма на съвети, инструкции, обратна връзка, варианти на решения (“жокери”).
- В ролята си на **координатор**.

II. МОДЕЛИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

- Моделите на преподаване в случая са определени теории, които възпроизвеждат **номотетични** (обобщени), съществени за преодоляването негови ценни и полезни елементи, стандарти за копиране и създаване на цялостни структури на това събитие или поредица от събития. Модели, стратегии и методи се преплитат в многообразието си. Моделът на директно преподаване включва:
 - 1. Дефиниране на конкретните цели.
 - 2. Очертаване на исканите стандарти.
 - 3. Предявяване на очакванията на учителя.
 - 4. Преподаване чрез въвеждане, моделиране и проверка заразбиране на съдържанието.
 - 5. Ръководена дискусия и практика.
 - 6. Прекратяване на дебатите.
 - 7. Самостоятелна практика. Това е модел, който се нарича "седем стъпки".

III. СТРАТЕГИИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

Стратегиите на преподаване са принципен път за организиране и реализиране на преподаването, модели на адаптирането и алтернативното му превъплъщаване в процесуалните или ситуативните събития на обучението. Много често стратегии повтарят моделите на преподаване или се представят като методи и техники, което, разбира се, не е правилно.

- Типовете стратегии могат да бъдат:
- директни;
- индиректни;
- насочени за учене чрез опита;
- насочени към независимо учене;
- насочени към интерактивност;

IV, V. СТИЛОВЕ И СТРУКТУРА НА ПРЕПОДАВАНЕ

- Стилите на преподаване са повтарящото се индивидуално и своеобразно реализиране на това събитие в следствие на особеностите на личността на учителя, неговата подготовка, образователна философия, която изповядва. И тук са възможни много голям брой нюанси, но типизирането ги обобщава и свежда до краен брой.
- Структурата на преподаване е организирана, оформена и относително устойчива конфигурация (взаимно разположение) на поредица събития.
- Конструктът "структура" - структура има там, където има множество компоненти. Структурата не може да бъде изследвана съдържателно без да се вземат предвид връзките между нейните компоненти, относителната ѝ устойчивост, връзката между тази структура и функциите.

VI. ФУНКЦИИ НА ПРЕПОДАВАНЕТО

VII. ТЕХНИКИ (ИНСТРУМЕНТИ) НА ПРЕПОДАВАНЕТО

Техниките (инструментите) на преподаване са комплекс и отворена система от взаимосвързани определени действия, операции, процедури и символизации за ефективно осъществяване на преподаването в обучението.

- *1. Управленско-регулативни техники:*

Афилиация (встъпване в тесен контакт);

- *2. Същинските техники са Интелектуално-познавателни:*
- *3. Социално-познавателни техники:* Пример: Предизвикване на просоциално и помагащо поведение **алтруизъм, емпатия** и др.
- *4. Информативно - комуникативни техники:*
- *5. Изследователски техники:*
- *6. Практикоприложни техники:*
- *7. Контролно-результативни техники – мозъчна атака, ролеви игри, симулации и учене чрез преживяване.*

VIII. ДОМАШНИ РАБОТИ ПО ВРЕМЕ НА ОЕСР

Колкото по-малко, толкова повече!

Индивидуализирайте домашното. Учениците (както и възрастните) обожават да говорят за себе си. Ако те чувстват, че домашната работа е лично за тях, ще са по-мотивирани да я направят.

Включете родителите в процеса на обучение.

- Ако мислите, че е удачно, може да използвате следните примерни домашни задания:
- Нека ученикът запише видео как обяснява това, което учи в момента, на родител.
- За да упражни работа с дроби, ученикът може да използва семейна рецепта за нещо вкусно и да изчисли нужните количества продукти за повече или по-малко порции.
- Задайте загадка или главоблъсканица, които учениците да обсъдят със семейството и да напишат различните отговори или идеи.

IX. ОБЪРНАТА КЛАСНА СТАЯ

Каквото и решение да вземете, винаги ще се намери някой, който да Ви каже, че грешите. Винаги по пътя ще има трудности, които ви изкушават да мислите, че вашите критики са прави. Истината е, че, за да си набележите курс на действие и да го следвате стриктно до край, се иска голяма смелост и кураж!!!

Конфуций

Новият модел на обучение предполага и нов вид домашни. Бъдете креативни!

- В обърнатата класна стая активното учене се случва в час под напътствията и подкрепата на един ерудиран ментор в лицето на учителя.
- Обръщането на класната стая означава, че събитията, които традиционно са се провеждали в класната стая сега се провеждат извън нея и обратно”. В нея учителят е ментор, наставник и вдъхновител.
- Той подготвя урока си, както обикновено, но вместо да го представя в час, го записва като видео урок с продължителност от 5 - 7 минути.

ПРЕДИМСТВА НА „ОБЪРНАТА КЛАСНА СТАЯ“

Обърнатата класна стая е отговор на въпроса „**Какво е необходимо на подрастващото поколение, за да се ангажира с ученето?**“;

- Обърнатата класна стая е метод, който абсолютно приляга на **Таксономията на Блум**, като най-важните стъпки към върха на пирамидата се случват в час, когато подкрепата и напътствията от учителя са ключово важни;
- Обърнатата класна стая е насочена към активния модел на учене, който се случва в час и развива в децата способността за аналитично и критично мислене и възприятие и затвърждаване на материала чрез практика, което учителите определят, като основна роля на училището.
- Обърнатата класна стая дава възможни решения на голяма част от проблемите споделени от учителите.
- Обърнатата класна стая кореспондира с методите на обучение, които учителите днес използват активно;

Х. ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА СТРЕСА НА РАБОТНОТО МЯСТО

- **Стресът** може да бъде **травматичен** или **кумулятивен**. Травматичният стрес се поражда от драматични и трагични обстоятелства.
- **Професионалният стрес на учителите** е кумулативен процес. Отделните стресови ситуации може и да не изглеждат като особено големи предизвикателства сами по себе си, но си взаимодействат и се натрупват.

Стресът възниква като ответна реакция на различни физически, психически или емоционални фактори. Понякога той ни стимулира да покажем най-доброто от себе си, но ако степента на напрежение е прекалено висока или продължителна, може дори да се разболеем. Наличието на прекалено много стрес води до **ДИСТРЕС** (настъпването на трайни увреждания в организма, функционални или органични. Сериозна причина за дистрес е неудовлетворението от собствените постижения и реализация. Често пъти той води до въвличане волно и несамоволно в Конфликти. Има различни видове конфликти.

XI. СЪПКИ ЗА БОРБА СЪС СТРЕСА НА РАБОТНОТО МЯСТО

Конфликти – видове:

- **Външен конфликт**, типове конфликтни взаимодействия, конфликти съответстващи на действителността: Случайни, Скрити, Неясни, Лъжливи;

Причините за конфликти:

- **Конфликт на целите** – той обикновено възниква, когато да се придържат към това, което вече знаят, един или повече хора имат различни цели. Разединяват се. Тази ситуация може да се появи и поради недоразумения.
 - Единият цели да пази статуквото на всяка цена, докато другият винаги търси възможност за промяна.
- **Конфликт на идеи** – поради разлика в подготовката различните хора често интерпретират по различен начин едни и същи думи. Конфликтът на идеи възниква, когато нов член се присъедини към съществуващ екип. Колкото и добре да е обучен този човек, неговите идеи ще бъдат различни по някакъв начин от тези на групата, която е работила заедно.
- **Конфликт на нагласите** – той се отнася до дълбоко вкоренени чувства и мнения на един или повече хора в групата. Тези чувства и мнения могат да имат политически, културен, с расов или полов произход и да са част от вярванията на дадена личност.
- **Конфликт на промяна** – той възниква, когато един или повече хора се държат по начин, който другите намират за неприемлив. Ето и стъпки или препоръките да избягваме конфликтите – **Стратегии** :ОТСТЪПВАНЕТО, ДОМИНИРАНЕТО, ИЗБЯГВАНЕТО, КОМПРОМИСЪТ, СЪТРУДНИЧЕСТВОТО
- **Вътрешен конфликт** – В зависимост от това как възприемаме действителността около себе си, се определя дали ще сме спокойни, напрегнати или стресирани: Комуникация, Мотивация, , Убеждения, Негативните конструкции, Самооценка, Зона на комфорт;

СТЪПКИТЕ ЗА СПРАВЯНЕ СЪС СТРЕСА

1. Тишина.
2. Създайте нещо.
3. Гледайте филм, театър. И смехът и плачът прогонват стреса!
4. Водете си дневник.
5. Спортувайте.
6. Обадете се на приятел.
7. Слушайте музика.
8. Грижата за друг човек ще Ви откъсне от проблемите.
9. Превъзходната „противоотрова“ срещу стреса е **витамин В**.

XII. СОЦИАЛНИТЕ УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНЦИИ КАТО АЛГОРИТЪМ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ

Работа с учениците е фина материя.

ПЪРВО. Планирайте редовни контакти с вашите ученици: положителните взаимоотношения между

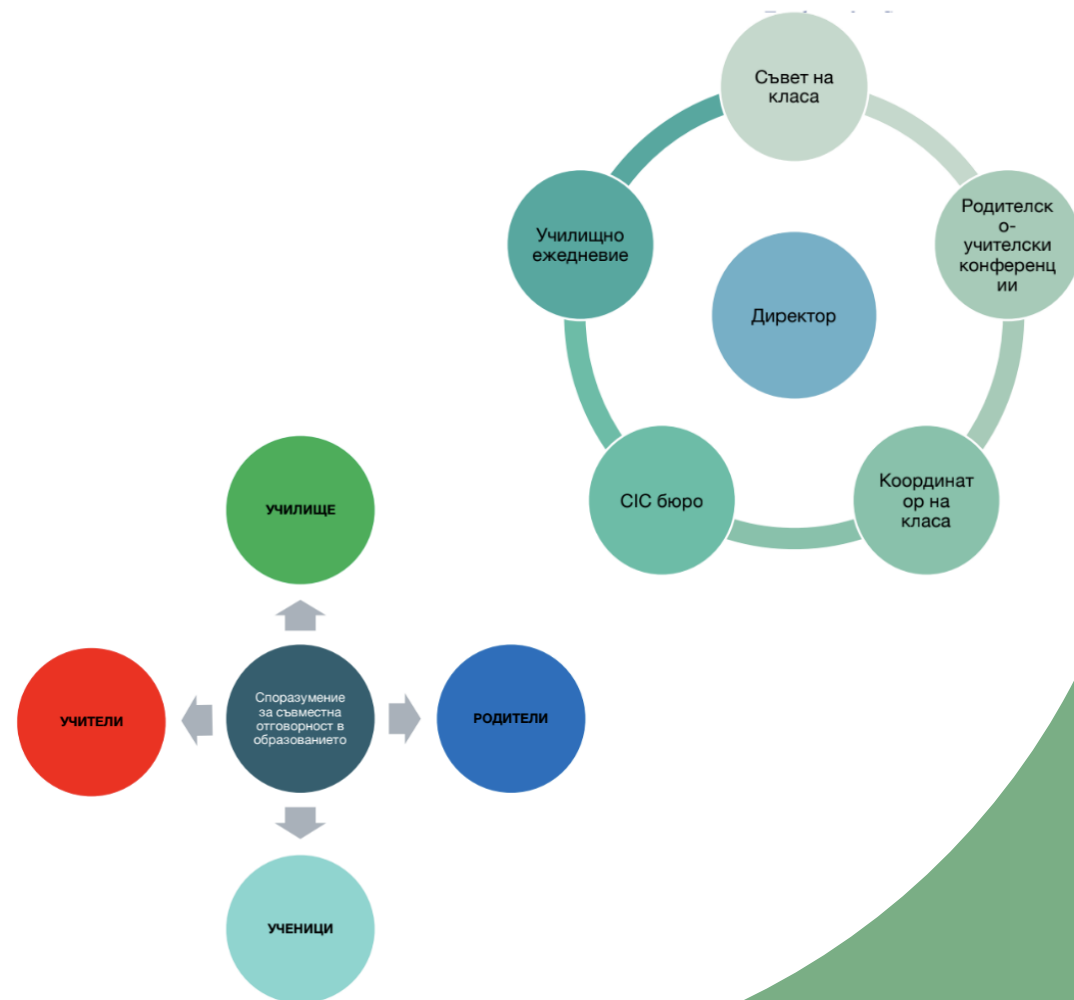
учители и ученици подобряват ученето на учениците преди всичко в стресово време. Ако

разберете къде се затрудняват, това може да ви помогне да приложите нови стратегии.

ВТОРО. Научете ги как да учат: учете учениците как да имат достъп до домашните, как да останат фокусирани, как да планират работата си.

ТРЕТО. Четете и обсъждайте текущи събития: по този начин учениците могат да имат възможността да изразят чувствата си и да почувстват, че тяхната ситуация е споделена с другите.

ЧЕТВЪРТО. Поставете задача, която позволява на учениците да бъдат помощници: учениците могат да се чувстват полезни за другите.

СОЦИАЛНИТЕ УМЕНИЯ - ПРОДЪЛЖНИЕ

Изграждане и развитие на взаимоотношения с колегите:

„Обединете се!“ Опитайте се да включите възможно най-много учители, за да постигнете определена цел.

- Утешително е да знаем, че екипният дух, чувството за принадлежност и общата идентичност създават сила, подобряват самочувствието и помагат за преодоляване на трудностите, като създават идея за взаимно споделяне на усилията, с които да се постигне обща цел. Стойността на групата придобива значение, много по-голямо от аритметичната сума на индивидите и създава синергии-усилия в една посока.
- **Стъпки за подобряване на отношенията с колегите**
- **ПЪРВО.** Бъдете надеждни;
- **ВТОРО.** Бъдете добър слушател;
- **ТРЕТО.** Задавайте въпроси;
- **ЧЕТВЪРТО.** Подкрепете колегите си;
- **ПЕТО.** Празнувайте;
- **ШЕСТО.** Сътрудничете визуално;
- **СЕДМО.** Поддържайте връзка чрез видео;

Благодаря за вниманието!

